Փունջը ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի : – Տարեկան բաժանորդագինն է ներկուն եւ կէս արծաթ Մէճիտ կանխիկ վճարելի, թէ՛ մայրաքաղաքիս եւ թէ՛ գաւառաց համար : –Վեց եւ երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի : –Հատը 40 փարայ է, եւ կը ծախուի մասնաւորապէս Պապէն Գալուս ճրավաճառ եւ գրավաճառ Պօղոս եւ Ցակոբ աղայից խանութներէն : –Ծանուցման տողը 3 ղրուշ է մէկ անգամի համար : Աւելի աժան կըլլայ աւելի անգամներու համար :

ՀԱՍՑԷ
Առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան
Կ. ՊՈԼԻՍ
Պալըգ-բազար Նաֆիյէ խան վերի յարկ Թիւ 16

ՓՈՒՆՋ

درعلیه‌ده بالق بازارنده نافعه خاننده اوست قاتده
١٦ نومرولی اوطه‌ده بونج غزته‌سی صاحب امتیازی
همپارسوم آلاجاجیان

ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Arménien
POUNTCH
16 Nafié-Han, Balouk-Pazar 16
CONSTANTINOPLE

Թիւ 2443 — ՇԱԲԱԹ — 1895 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 11

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՋԻ

Եէտիգուլէի Հիւանդանոցն՝ որ հազարաւոր բնիկ ու գաւառացի պանդուխտ թշուառաց միակ պատսպարանն է, որ՝ ինչպէս ուրիշ առիթներով ալ յիշած եմք, մեր ալ որբութեան ու պատանեկութեան պատսպարանն ու կրթարանն եղած է, եւ որոյ բարեկարգութեան ու բարեկեցութեան ի սրտէ կը փափաքիմք, – չեմք կրնար չցաւիլ երբ կը նկատեմք որ վերջին օրերս դարձեալ հակառակամտութեան ու ոխերմութեան առարկայ եղած է.

Անցեալներն երբ ի հրապարակի լրագրութեան տեսանք կծու ու ծանր ակնարկութիւններ ընդդէմ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան, փութացինք դիտել թէ անպատշաճ է այդպէս չարաչար վարուիլ անձնուէր աշխատաւորաց դէմ, թէ՝ Հիւանդանոցի վիճակն առաւե՛լ բարւոքելու համար աւելե՛լ դրամի պէտք կայ, եւ թէ՝ ներքին պաշտօնէից ոմանք եթէ մերթ կը զեղծանին եւ պարտազանց կը գտնուին Հոգաբարձութեան կամաց ու բաղձանաց հակառակ, – այդ զեղծումներն ու պարտազանցութիւններն լրջաբար եւ անկեղծաբար Հոգաբարձութեան ուշադրութեան մատուցանել՝ հարկ անհրաժեշտ է.

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնն՝ որոյ անդամոց մեծ մասն բաւական ժամանակէ հետէ հրաժարած քաշուած էին, արդարեւ վերակազմել անհրաժեշտ էր. Նոր ընտրութիւն կատարուեցաւ, բայց նորընտիր անդամոց ոմանք յանձըն չառին վարել այդ պաշտօնը, վասն զի անձնական գործովք ծանրաբեռնեալ են, եւ ոմանք՝ կարծեմք, կատարուած ընտրութիւնը կա՛մ աճապարանաց եւ կա՛մ կողմնակալութեան գործ համարեցան ընդ մեզ. Ինչ եւ իցէ, կը յուսամք թէ առաջին ընտրութեան անյաջողութիւնը կը թելադրէ՝ երկրորդ եւ արժանաւոր ընտրութիւն մը կատարել, միակ կէտ նպատակի ունելով թշուառաց օգուտն, եւ տեղի չտալով աչառութեան ու կողմնակալութեան դժպհի կասկածանաց.

Աւելորդ եւ անօգուտ չեմք համարիր՝ այս առթիւ դիտել նաեւ թէ արժան չէր հրապարակային դատափետութեանց յանձնելու կարելութիւն տալով. Հիւանդանոցի վիճակին քննութեան համար յատկապէս յանձնաժողով մը կազմել, եւ վիրաւորել աշխատաւորներն, մինչդեռ ի նորոյ բազմանդամ Հոգաբարձութիւն մը պիտի կազմուէր. Այդ Հոգաբարձութիւնն ի հարկէ նախ քան զամենայն պիտի քննէր Հիւանդանոցի բովանդակ վիճակն.

Մեք քաջ գիտեմք թէ՝ Հիւանդանոցն անցեալ ժամանակաց մէջ ի՛նչ վիճակներ ունեցած եւ ի՛նչ կերպարանքներ առած է. Մեր բազմամեայ լրագրութեան մէջ Հիւանդանոցի վրայ բիւրաւոր տեղեր կան, դժբաղդաբար մեծ մասն՝ քստմնեցուցիչ արդարեւ. Գիտելով զայս ամենայն, չեմք կրնար չգովել Մեծ. Ցակոբեան Միքայէլ էֆէնտիի եւ ընկերացն բազմաժամանակեայ բաղմորդին Հոգաբարձութիւնն. Չեմք կրնար չդրուատել հանապազ նոցա անձնուիրութիւնն ու առատաձեռնութիւնն. Չեմք կրնար հրատարակել նաեւ թէ Թաշճեան Սարգիս էֆէնտի ալ՝ որ տարիէ մը հետէ գրեթէ միայնակ կը վարէ Հոգաբարձութեան պաշտօնը, օգտակար չհանդիսացաւ. Կը համարիմք թէ՝ այս քանի մը տողերու հրատարակութիւնն՝ անկեղծութեան ու արդարասիրութեան անժխտելի պարտաւորութիւն է.

Կը դառնամք ապա խնդրել որ Հիւանդանոցի բազմազան թշուառաց վնասակար հակառակասիրութիւնն ու ոխերմութիւնն ի բաց թողուի. Այս խնդիրն պիտի մատուցանեմք ամէն անգամ երբ այդպիսի հակառակասիրութիւններ ու ոխերմութիւններ տեսնելու դժբաղդութիւնն ու վիշտն ունենամք.

Այդ միակ պատսպարանին օգտին համար անկեղծաբար աշխատիլ պարտիմք ամենքս ալ, գոնէ յիշելով թէ երբեմն մեծափառեալ եղող անձինք՝ աղքատանալով ու թշուառանալով, գնացած անդ հանգիստ գտած են, եւ երբեմն մեծիմաստ ու հանճարաւոր եղող անձինք՝ իմաստութենէ ու հանճարէ զրկուելով, անդ պատսպարուած են, եւայլն, եւայլն.

Ո՛վ գիտէ, ի՛նչ պիտի ըլլայ նաեւ մեր վախճանն. Այո՛, ծայրագոյն անխղճութիւն, խժդժութիւն է, առաքինութեան՝ անաչառութեան եւ այլ պատրուակներով ու դիմակներով խաղալ այդ պատսպարանի թշուառաց օգտին դէմ, եւ ո՛չ փոքրիկ անիրաւութիւն է՝ այդ կեղծ ու պատիր պատրուակներն ու դիմակներն իբրեւ իսկական ընդունիլ.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՋԻ

Մալաթիա. 27 Յունուար 1895. - Ջուկն ու Վահան. - Տեղւոյս ազգայիններէն Վահան էֆէնտի, նախորդ ամսոյ 25 ին, անձնական գործի մը համար մօտակայ քաղաք մը երթալ ուղելով, քանի մը ձկնորսաց ընկերակցութեամբ ճանբայ կելնէ. Երբ Եփրատայ եզերքը կը հասնին; Վահան էֆէնտի հետաքրքրութեամբ կըսկսի դիտել ձկնորսաց գործողութիւններըն. այս պահուն՝ աչքին մեծութեամբ ձուկ մը, որսորդաց նետած ուռկանէն թունաւորուած՝ ինքզինքն գետեզրը կը նետէ. Վահան էֆէնտի տեսնելով զայն՝ ահա ես իմ որսս գտայ, կըսէ, եւ ձկան վրայ հեծնելով՝ ձեռներն ականջներուն անցուցած, կուզէ գետեզրէն հեռացունել ձուկն. սակայն մէկ ոստումով անհետ կըլլայ ձուկն, հետը տանելով Վահանն ալ. Ձկնորսք չորս օր խուզարկելէ ետքը ընդունայն կը դառնան, Վահանայ կորստեան վրայ առանց մէկուն բան մ՚ըսելու. Ձկնորսաց մեկնելէն օր մը ետքը մօտակայ գիւղացիք Վահանայ դիակն ձկան հետ գետեզրէն գտնելով, Դեկտեմբերի 31 ին ժամը 8 ին ատեններ կը բերեն Ծըրճըր-Փէօչէի բնակարանը. Սոյն դէպքն՝ բովանդակ քաղաքացւոց խօսակցութեան նիւթ դարձած էր. ամէն ոք իւր բնակարանը քաշուած՝ զանազան մեկնութիւններ կուտար Վահանայ անակնկալ եւ սակաւադէպ մահուան վրայ, մինչ նորա տան գեղապաճոյճ սենեկաց մէջ բազմութիւն կանանց սրտաճմլիկ եղանակաւ կողբային « Վահա՛ն, Վահա՛ն, արծա՛ն Վահա՛ն, ձուկն ի՞նչ, դու ի՞նչ. զարթի՛ր Վահան. » – Յուղարկաւորութեան հանդէսն կատարուեցաւ հետեւեալ առաւօտ յետ աւարտման ժամերգութեանց եկեղեցւոյ, եւ մարմինըն ամփոփեցաւ Բիլլիկի յատուկ դամբարանին մէջ. == Հանգուցեալն դեռ 40 տարեկան էր. բաց ճակատով, լայն կուրծքով, յաղթաբազուկ ձեռօք եւ կոկիկ քալուածքով. ի մանկութենէ գործի մէջ մեծցած, հմուտ ու փորձառու, վաճառականութեամբ եւ վաչխառութեամբ բաւական հարըստութեան տէր եղած էր. 1875 ին թաղական խորհրդոյ անդամ եղած էր, եւ 1880 ին Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ եկեղեցպանութեան պաշտօնն ստանձնելով՝ 3 տարի վարած էր. Մինչեւ ցարդ կըսուի թէ՝ եկեղեցւոյ անուէկէն գումար մը իւրացուցած եւ վճարած չէ. Կը յուսամք թէ այս արատը սրբելու ջանքեր կըլլան.

Ա. Ա.

* * *

Տրապիզոն. 18 Յունուար 1895. -Շալի ծովեզերեայ փոքր աւան մ՚է Թրքաբնակ, Տրապիզոնի արեւմտեան հարաւային կողմը. Բերքն է կաղին եւ մասնաւորապէս եւղն, որ կը յղէ Պոլիս եւ այլուր. Ունի փոքր տօնավաճառ հինգշաբթի օրերը միայն. միւս օրերը գրեթէ փակ է ամէն կրպակ բաց ի կառավարութեան պաշտօնատունէն եւ մէկ քանի փուռէ ու սրճարանէ. Ամառը գրեթէ ամայի կը դառնայ սաստիկ ջերմութեան, մանաւանդ օդին վնասակարութեան պատճառաւ. Արդ. Մեծ. Միւտիրն՝ Բաղօսպ պէյ սկսաւ բարւոքել օդն՝ փոքր ի շատէ ցամքեցնել տալով ճախճախուտ տեղերը. նաեւ սենեակներ ու մէտրէսէ շինել եւ այլն. Նորոգել տալ խոպան տեղերն, կըրպակներ շինել տալ երկրացւոց սիրայօժար օժանդակութեամբ եւ հասոյթն Մէտրէսէներու յատկացուց, եւ այժմէն դասատուներ պատրաստեց յիշեալ տեղեաց նըպաստիւք եւ արդեամբք, որպէս զի ամէն տեղ դպրոց բացուի եւ տըղայք կրթուին. Նոր խճուղի շինել տալ դէպ ի հարաւային կողմը 4 ժամու չափ, ուր փոքր տօնավաճառ կը լինի Շալբազարի անուամբ չորեքշաբթի օրերը միայն. Գիւղացւոց երթեւեկութիւնը այս կերպով դիւրացուցած է եւ մեծ բերկրութիւն պատճառած. մտադիր է գործը շարունակել տալ, հինգ ժամու չափ եւս դէպ ի այն կողմը, ուր ուղին մինչ անտառ կերկարի. Անդ կայ գրեթէ 150 տարուան վառելիք եւ գործածելիք փայտ. գիւղացիք սիրայօժար ամէն ճիգ եւ զոհողութիւն չեն խնայեր. Ուղուն զատէ Մահմուտ աղա անունով անձ մը՝ որ գրեթէ 30 տարիէ ի վեր կառավարութեան ժողովոյ անդամ է, նա ալ բաւական աշխատած, բարիքներ ըրած եւ սիրելի հանդիսացած է գիւղացւոց. Ինչպէս ըսի, ունի փոքր նաւահանգիստ ուր մեծ եւ փոքր նաւեր կը խարսխեն, բայց երբ ձմեռը ծովը սաստկութիւնն աւելցնէ, խոյս կուտան, եւ նաւահանգիստ որոնել կուղեւորին դէպ ի Աքչէ-Գալէ եւ պատսպարուիլ. Աստ ջրի մէջ կայ տեսակ մը որդ, որ երբ նաւուն տակը գայ, կը ծակէ քիչ քիչ կրծելով. Այժմ Կոստանդին անուամբ յոյն մը իւր նաւուն արտաքին կողմը ցռուկէն մինչ յատակը զինկով պատել տուաւ, որպէսզի յիշեալ ճճի տուած հարուածէն զերծ մնայ նաւն.

Հ. Մ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երուսաղէմայ պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տ. Սիմէօն Ս. Արքեպիսկոպոս Սէֆէրեան անցեալ հինգշաբթի յանկարծ ձախ կողմէն անդամալուծեալ հիւանդացաւ, բայց օր ըստ օրէ առողջանալու երեւոյթ մ՚ունի.

— Պատրիարքարանն՝ ըստ ազգարարութեան դատական եւ կրօնական գործոց նախարարութեան՝ շրջաբերականաւ պատուիրեց մայրաքաղաքիս թաղական խորհրդարանաց, առողջապահական զգուշութիւններ ընել վարժարանաց մէջ ընդդէմ ծանօթ հիւանդութեան. Գլխաւորաբար խնամ տանիլ որ աշակերտք տեղ մը չհամախմբին. վարժարանները մաքուր պահել, հականեխական դեղեր գործածել, եւ ուտելեաց ու ըմպելեաց համար խիստ զգուշութիւն ընել.

— Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրըն՝ յատուկ նամակաւ մը խնդրեր է Թաշճեան Մեծ. Սարգիս էֆէնտիէ, որ հաճի Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան պաշտօնն ըստ առաջնոյն շարունակել մինչեւ կազմութիւն Հոգաբարձութեան.

— Էջմիածնի Ս. Կաթուղիկոսն՝ Հիւանդանոցի համար 20 լիրա ղրկեր է, առ պատուարժան Հոգաբարձութիւնն օրհնութեան կոնդակաւ.

— Էջմիածնի Ս. Հայրապետն՝ Ծննդեան տօնի օրերն Տփղիս գտնուեր, եւ Մկրտութեան արարողութիւնն անձամբ կատարեր է, Խաչը Կուր գետն արձակելով. Նոր Նախիջեւանի եւ Պագուի կողմերն ալ այցելելէ ետքը՝ Ս. Էջմիածին պիտի վերադառնայ եղեր.

— Դատական ու կրօնական գործոց նախարարութենէն գրուեր է ի Պատրիարքարան՝ պատուիրել ժողովրդեան որ ծանօթ հիւանդութեան պատճառաւ զգուշանայ սալյանկեօզ, միտեա, իսթիրիտեա, ախտաբօս, եւայլն, ուտելէ.

— Կ. Պոլիս Լանկայի Հիսարճիքի Թաղին մէջ, ամսոյս 5 ին կիւրակէ գիշերը, Հայ տան մը մէջ հարսանեկան հանդէսի առեն հրաւիրելոց մին յանկարծ քօլէրայէ հիւանդանալուն համար, տունը հսկողութեան ներքեւ առնուեր, եւ հիւանդացեալն Եէտի-Գուլէի Հիւանդանոցն ղրկուեր է.

— Պատրիարքարանը՝ Կրօնական Նախորդ ժողովոյ Ատենապետ Յովհաննէսեան Գեր. Տ. Գրիգորիս Սրբազանի առաջարկեց, փոխանակ Տ. Մամիկոնեան Սրբազան Եպիսկոպոսի՝ Ատանա երթալ եւ իբրեւ կաթուղիկոսական տեղապահ կաթուղիկոսական ընտրութեան գործին վերակացու լինիլ.

— Հիւանդանոցի մէջ՝ անցեալ ամիս 23 հոգի մեռած (3 ը կին) եւ 2 հոգի ծնած են, մին՝ արու.

— Ըստ կանոնագրի Նպաստամատոյց յանձնաժողովոյ քաղաքապետութեան՝ փոքր ոսկի չքադրամ շնորհուած է Երուսաղեմայ Պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան Հօր, որ Նպաստ ղրկած էր Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն արկածելոց. Փոքր արծաթ չքադրամ՝ Սրբազան փաշայի, Գափաֆեան

Յովսէփ էֆէնտիի, Տոքթ. Խորասանճեան էֆէնտիի, Ունճեան Աբիկ էֆէնտիի, Լսաեան եղբարց, Մաքսուտ Սեպուհ պէյի։ Պղնձէ չքադրամ՝ լուսանկարիչ Ապտուլլահ եղբարց, Նշաստաճեան էֆէնտիի, Կիւմիւշեան Յովհաննէս էֆէնտիի, Պօյաճեան Յակոբ էֆէնտիի, Գարամանեան Յարութիւն էֆէնտիի և Գարակէօզեան Գրիգոր էֆէնտիի։

— Քաղաքական ժողովն չորեքշաբթի թէ՛ ուրոյն և թէ՛ կրօնական ժողովոյ հետ խառն նիստ ըրաւ։

— Հիւանդանոցի նորընտիր Հոգաբարձութեան վեց անդամոց հրաժարականն ընդունուեցաւ, և նոր ընտրութիւն կատարուելով՝ Հոգաբարձութիւնն կազմուեցաւ հետեւեալ անձերէ։ - Աստարճեան Պօղոս, Արզեան Մանուկ, տոքթ. Գափամաճեան Տիրան, Գարակէօզեան Գրիգոր, Եվրենեան Գրիգոր, Համբարձումեան Գալուստ, Շահպազեան Եղիա, տոքթ. Պապաեան Տիգրան և Գապիկեան Յակոբ էֆէնտիք։

—Խառն ժողովն ի նկատի առնելով առաջնորդական թափուր վիճակաց խնդիրն, կրօնական ու քաղաքական ժողովականներէ խառն յանձնաժողով մը կազմեց՝ յիշեալ խնդիրն նախաքննելու և պէտք եղած տնօրինութիւնն առաջարկելու պաշտօնով։

— Սղերդի նորընտիր ժողովք վաւերացան խառն ժողովէն։

—Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հինգշաբթի երեկոյ Իւսկիւտար անցաւ, և Պատրիարքարան պիտի վերադառնայ առաջիկայ երկուշաբթի։

—Գրած եմք թէ՝ Իզմիրի Գեր. Առաջնորդն Պատրիարքարանի ծանուցանելով տեղւոյն ժողովոց կազմալուծեալ վիճակն, հրահանգ խնդրած է։ Արդ կիմանամք թէ Խառն ժողովն վերջին նստին մէջ գրեր է առ Նորին Գերապատուութիւնն, որ ի նիստ հրաւիրէ գաւառական ժողովն, և նոյն ժողովին կազմակերպութեան համար օրինական գործողութիւններն կատարէ. իսկ եթէ չյաջողի գումարել ժողովն, գրէ ի Պատրիարքարան, որպէս զի պատշաճ տնօրինութիւնն ըլլայ։

— Էջմիածնի Ս. Հայրապետն՝ Արքեպիսկոպոսութեան տիտղոս տուեր է Տփղիսի Առաջնորդ Սուրէնեան Տ. Գէորգ Սրբազանի։

— Կտակաց նորընտիր հոգաբարձութեան անդամներէն Տ. Խաչատուր Քահանայ Գաբրիէլեան, և Դատաստանական նորընտիր խորհրդոյ անդամներէն Տ. Յովհաննէս քահանայ Շահպազեան և Մկրտիչ էֆէնտի Ալչըճեան հրաժարեր են։

— Էջմիածնի Ս. Հայրապետին մէկ գիրն կարդացուեր է չորեքշաբթի Խառն ժողովոյ մէջ։ Նորին Ս. օծութիւնն, Սաց Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսի վախճանման վրայ ցաւ յայտներ, և պատուիրեր է անյապաղ կատարել յաջորդին ընտրութիւնն, որպէս զի անհովիւ չմնայ կարեւոր վիճակ մը։

— Միացեալ Ընկերութեանց Տնօրէն ժողովոյ կողմանէ կը ծանուցուի թէ՝ ընկերութեան ի նըպաստ պարահանդէսն, որ փետրուարի 9 ին տեղի պիտի ունենար, յետաձգուած է առ այժմ։

— Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրըն՝ իւր Գեր. Փոխանորդն ղըրկեց առ աւստրիական դեսպանն, ի ցաւակցութիւն՝ Ալպրէխթ արշիդուքսին մահուան առթիւ։

— Ուրֆայի Հայոց մէջ, անցեալ տարի, 455 ծնունդք (229 արու), 115 ամուսնութիւնք և 387 վախճանմունք (203 արու) տեղի ունեցեր են։

— Որոշմամբ կրօնական ժողովոյ՝ Պատրիարքարանէ հետեւեալ շրջաբերականք ղրկուած են գաւառները։

«Ըստ տրամադրութեան Եկեղեցական կարգաւորութեան և Պատրիարքարանի օրինաց, թէ՛ ի Կոստանդնուպոլիս և թէ՛ ի գաւառս Վարդապետի կամ Սարկաւագի ձեռնադրութեան համար պէտք եղած հրամանը կը տրուի Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Կրօն. Ժողովոյ կողմանէ, բաց ի Կիլիկիոյ և Աղթամարայ Ամեն. Ս. Կաթողիկոսներէն և Ս. Երուսաղեմի Ամեն. Ս. Պատրիարքէն, որ իրաւունք ունին վարդապետի կամ սարկաւագի ձեռնադրութեան հրաման տալու իրենց հոգեւոր իրաւասութեան ներքեւ գտնուած վիճակաց կամ վանուց համար, երբ ձեռնադրութեան կարեւորութիւնը տեսնեն։

«Կրօնական Պատկ. Ժողովն Ազգային Կեդր. Վարչութեան, տեսնելով սակայն որ Կիլիկիոյ և Աղթամարայ Ս. Կաթողիկոսաց ի հոգեւորս իրաւասութեան ներքեւ պաշտօնավարող եպիսկոպոսունք առանց վերադաս հոգեւոր Պետէն, և ուրիշ գաւառաց մէջ վիճակաւոր առաջնորդ եպիսկոպոսունք՝ առանց Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան կրօնական ժողովէն նախապէս պէտք եղած հրամանը ստանալու՝ կը կոչեն զայս կամ զայն ոք յաստիճան սարկաւագութեան կամ կուսակրօն քահանայութեան, և փափաքելով որ այս մասին ընդունուած եկեղեցական վաղեմի կարգաւորութիւնը պահպանուի անփոփոխ, հարկ դատեց յատուկ շրջաբերականաւ ազդարարել բոլոր վիճակաւոր Առաջնորդաց և Վանահարց, որ յետ այսորիկ ըստ կանոնաց Եկեղեցւոյ և ըստ տրամադրութեան Պատրիարքարանի օրինաց յարգելով օրինաւորութիւնն ի մասին ձեռնադրութեան վարդապետի կամ սարկաւագի, առանց պէտք եղած հրամանը ստանալու չկոչեն ոչ զոք յաստիճան սարկաւագութեան կամ կուսակրօն քահանայութեան։ Հակառակ պարագայի մէջ հարկ եղած տնօրինութիւնը ի գործ պիտի դրուի թէ՛ ձեռնադրողին և թէ՛ ձեռնադրելոյն վրայ։

«Կրօնական Պատկ. Ժողովս սոյն որոշումն հաղորդելով Ձեզ՝ կը յանձնարարեմք որ այսուհետեւ ըստ այսմ շարժիք, առանց հրաւիրելու Ձեր վրայ պատասխանատուութիւն առաջի Ազգային Հոգեւոր Իշխանութեան։

«Գաւառաց թէ՛ կեդրոնին և թէ՛ թեմական գիւղաքաղաքաց և գիւղօրէից Ս. Եկեղեցեաց համար ձեռնադրուելիք քահանաներն հարկ է որ ըստ եկեղեցական հայրենաւանդ սովորութեան ձեռնադրուին այն եկեղեցւոյ մէջ, յորում պաշտօնավարելու համար կը կոչուին ի սուրբ աստիճան քահանայութեան, և որոյ ժողովուրդը պիտի հովուէն հոգեւորապէս։

«Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Կրօնական Ժողովն տեսնելով որ գաւառաց մէջ շատ տեղեր զանց կառնուի այս եկեղեցական բարեսահման դրութիւնն, և նկատելով միանգամայն որ գաւառաց համար մայրաքաղաքիս մէջ ձեռնադրուած քահանայները յետ ձեռնադրութեան ընդ երկար կը մնան մայրաքաղաքիս մէջ զանազան պատրուակներով, և այն եկեղեցին ու ժողովուրդը դարձեալ կը մնան առանց քահանայի։

«Այս անպատշաճութեան միանգամ ընդ միշտ վերջ տալու նպատակաւ Կրօն. Պատկ. Ժողովս որոշեց որ յետ այսորիկ գաւառաց եկեղեցեաց համար ի քահանայութիւն մատչող անձինք ձեռնադրուին այն եկեղեցւոյն մէջ յորում պիտի պաշտօնավարեն. հետեւաբար պէտք է որ նոյն գաւառին թեմակալ առաջնորդ եպիսկոպոսը կոչէ ի կարգ քահանայութեան այն ընծայացուն՝ որ Գաւառական Վարչութեան Կրօնական ժողովոյ որոշմամբ արժանի գտուած է քահանայական ձեռնադրութեան, և եթէ գաւառին առաջնորդը վարդապետ է, ընծայական թղթով մը պէտք է յուղարկուի ընծայացուն մօտակայ գաւառին առաջնորդ եպիսկոպոսին ի ձեռնադրութիւն։ Հակառակ պարագայի մէջ, երբ իբրեւ բացառիկ տնօրինութիւն եթէ մայրաքաղաքիս մէջ իսկ ձեռնադրուի գաւառի մը եկեղեցւոյն համար, յետ առաջին քառասնօրեայ ապաշխարութեան պէտք է որ անմիջապէս մեկնի իւր պաշտօնատեղին։

«Կարեւոր կը համարիմք զայս ևս յաւելուլ, թէ գաւառի մը եկեղեցւոյ համար ի Կ. Պօլիս ձեռնադրուելիք քահանային իւր պաշտօնատեղին վերադառնալու համար ճանապարհի ծախուց գումարը պէտք է կանխաւ երաշխաւորած լինի ապահովապէս։

Մնամք աղօթարար
ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ՄԱՏԹԷՈՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
4 Փետր. 1894

— Սօֆիայի հայ եկեղեցւոյն քահանայն կը ծանուցանէ ի Պատրիարքարան թէ տեղւոյն քայքայեալ եկեղեցին նորոգութեան անհրաժեշտ պէտք ունի, և կը խնդրէ որ ժապաւինեալ տումար մը յանձնուի իրեն՝ պէտք եղած գումարն հանգանակելով նորոգութեան ձեռնարկելու համար ընդփոյթ։ Կը յարէ թէ Իշխանապետութեան հանրային շինութեանց վերատեսուչը զինք կանչելով, եկեղեցին իւր շրջակայ հողերով 15-20 հազար ֆր. ի գնելու առաջարկ ըրած է, սակայն ինք մերժած է այս մասին բանակցութեան մտնել, յայտարարելով թէ ինք իրաւասութիւն չունի ազգային եկեղեցական կալուած մը վաճառելու։

Փիլիպէէ մեզ հաղորդուած տեղեկութեան մը նայելով, Սօֆիայի մեր եկեղեցին իւր գերեզմանատունով և պարտէզներով իբր 6300 կանգուն տեղ է, և այժմեան գներով, մէկ կանգունը վեցէն մինչև տասն ոսկի կարժէ։ Եկեղեցւոյ շէնքն ալ երեք հարիւր տարուան է. բայց գերեզմանաքարի մը վրայ աւելի հին թուական մը կրցած է գտնուիլ։ Նամակագրին հաղորդած այս տեղեկութեանց նայելով, մեծագոյն իրաւամբ որոշած է Ազգ. Վարչութեան Խառն ժողովն որ ո՛չ եկեղեցին ծախուի, ո՛չ ալ շրջակայ հողերն, ո՛րչափ ալ բարձր գին առաջարկուի։ Իրաց ճշգրիտ վիճակն ստուգելու համար Փիլիպէի պատուաւոր ազգայիններէն երեք անձերու (որոց մին է Ազգ. Հիւանդանոցի հոգաբարձու վերընտրուած Պօղոս էֆ. Աստարճեան) հրաւէր պիտի ըլլայ որ հաճին Սօֆիա անցնիլ, քննել այն եկեղեցւոյ վերաբերեալ իրերն ու գործերն, և տեղեկագրել ի Պատրիարքարան։

Թէպէտ Սօֆիայի հայ եկեղեցւոյն քահանայն ներկայ պարագային մէջ իւր պարտականութիւնը միայն կատարած է, բայց նոյն իսկ պարտաճանաչութիւնն ազգային-եկեղեցական հանրային կեանքի մէջ այնքան հազուատեսիլ եղած է որ կարժէ խնդակցիլ յիշեալ քահանային։ Այս դէպք մեզ կը յիշեցնէ թէ աւելի կամ նուազ հեռաւոր տեղուանք, կամ այնպիսի վայրեր որք չարունակ հաղորդակցութեան մէջ չեն Կեդրոնական Վարչութեան հետ, Հայոց Եկեղեցին կամ հայ հասարակութիւնն ունի կալուածներ, գոյքեր երեսի վրայ մնացած, որոց Պատրիարքարանը կարող է տէր կանգնիլ և պէտք է տէր կանգնի յանուն հասարակութեան, բայց շատ հեղ կը մոռնայ, աւելի անմիջական և աւելի մօտակայ գործերով պարապած ըլլալուն առթիւ։ Կրետէի, Կիպրոսի և Ռումանիոյ մէջ, ինչպէս Միջագետաց կողմն, Հայ Եկեղեցին ունի նիւթական գոյքեր, ինչպէս և աւելի կամ նուազ ցանցառ հօտ մը, որք ո՛ և է կերպիւ անտէր անկերպարան մնացած են, և կրնան փճանալ, օտարներուն ձեռքն անցնելով, կամ ազգութիւնը գրգռելով տեղւոյն նախկին հայ հասարակութենէն մնացեալ դուցէ չահադէտ անհատներու։ Ասոնց տէր կանգնիլ՝ նիւթապէս և բարոյապէս, նոր Վարչութեան նուիրական գործերէն մէկը պէտք է ըլլայ կարծենք։

Ստեւէյլ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ, հետզհետէ Օգոստ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւ ունեցան գերմանական՝ աւստրիական և պարսկական դեսպանք։

— Այս շաբթու մէկ մէկ ամսաթոշակ տրուեցաւ՝ կառավարութեան ամէն կարգի պաշտօնէից։

— Կառավարութեան երմոսական հաշուեկշռի յանձնաժողովոյ երկրորդ նախագահ Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի ամսաթոշակին վրայ 10000 ղրշ աւելցաւ՝ կայսերական հրամանաւ։

— Վերաքննութեան դատարանի անդամներէն Իւսկիւտարցի Ակեահ էֆէնտի՝ անցեալ կիւրակէ մեռաւ 100 տարեկան։

— Ամերիկեան դեսպան Պ. Թըրըլ հինգշաբթի տեսակցեցաւ Բարձր. մեծ Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

— Կայսերական պալատան գըլխաւոր քարտուղար վախճանեալ Սիւրէյյա փաշայի ընտանեաց համար՝ 5200 ղրշ ամսաթոշակ որոշուեցաւ։

— Ի Բերա գերմանական իգական վարժարանն գողեր մըտնելով երեքշաբթի գիշեր, տնօրէն տիկին Ֆրիդսինի սենեակը գտնուած գոհարեղէններն, հանդերձներն և վախճանեալ ամուսնէն մնացած ընծաներ գողցեր են։

— Ռամազանի ամիսն (ծոմապահութեան) առաջիկայ երկուշաբթի կամ երեքշաբթի կըսկսի։

— Միջերկրականի ռուսական նաւատորմն՝ որոյ հրամանատարն է ծովակալ Մագարօֆ, և որոյ սպայք ու նաւաստիք յԵրուսաղէմ պիտի այցելեն. - այս օրերս Եաֆա կերթայ։

— Սպանիոյ կառավարութեան կողմանէ Իզապէլ լա Գաթօլիք պատուանշանի առաջին աստիճանն ընծայուած է՝ Խարիճիյէ Բեաթիպի Նուրի պէյի։

— Ըստ կայսերական հրամանի, Ռամազանի առթիւ մայրաքաղաքս ձրի փոխադրեալ ուսանողաց (մէտրէսէներու) թիւն՝ մինչև երեքշաբթի 2600 էր։

— Ռիւսթէմ Դապաշ անուն մարդ մը՝ որ ժամանակէ մը հետէ ապստամբութիւններ կընէր՝ անձնատուր եղեր և ներման արժանացեր է։

— Իտալիոյ Թագաւորն՝ Գուրօն տ՚Իթալի պատուանշանի առաջին աստիճանն ընծայեց հանքաց, անտառաց և երկրագործութեան նախարար Սէլիմ Մէլհամէ էֆէնտիի։ և Ռումանիոյ Թագաւորն՝ Գուրօն տը Րումանի պատուանշանի չորրորդ աստիճանը՝ Պուքրէշի օսմանեան դեսպանատան նախկին քարտուղար Րիֆաթ էֆէնտիի։

— Յունաց Պատրիարքարանն և Աթէնքի մէջ բնակեալ Սինոպցիք հանգանակութեան յանձնաժողովներ կազմած են՝ Սինոպի հրդեհէն վնասեալ կարօտ Յունաց համար։

— Վիէննայի յոյնք 1000 ֆրանգ ղրկեր են՝ Հէյպէլի կղզւոյ յունական աստուածաբանական վարժարանի (երկրաշարժէն աւերեալ) վերաշինութեան համար։

— Յունաց նորընտիր Պատրիարք Տ. Անթիմոս էֆէնտի երկուշաբթի առաւօտ մայրաքաղաքս հասաւ։ Սինոդականք, խառն ժողովոյ անդամք և Պատրիարքարանի պաշտօնեայք մինչև Այաթէֆանոս ընդառաջ երթալով՝ ուղղակի Պատրիարքարան տարին։

— Թէև քօլէրան Կ. Պոլսոյ մէջ թեթև է, և օրը միայն 7-8 հոգի կը հիւանդանան, բայց առ ի զգուշութիւն՝ Բերայի ու Ղալաթիոյ կողմերն միւէհայի, սէրբիսեայի և նմանեաց վաճառումն արգիլուեցաւ։

— Ի Բերա անցեալ շաբաթ գիշեր բարեկենդանի պառճառաւ դիմակաւորեալ մարդ մը՝ յանկարծ ինկաւ մեռաւ։

— Դըրըրսի Լիմասօն գիւղաքաղաքի մէջ անցեալ երեքշաբթի դարձեալ ուժգին փոթորիկ մը պատահելով՝ բազմաթիւ ձիթենիք և եղջիւրենիք արմատախիլ եղեր են։

— Այտըն Նահանգի Գայաճըգ գիւղի մէջ Միխալ անուն յոյն մը սպանուեր է՝ 23 վէրքով, և ոճրագործն կը փնտռուի ։

— Պէյրութի համանուն գաւառական լրագիրն կը հերքէ՝ Սուրիոյ ու Պէյրութի նահանգաց մէջ քանի մը տեղերու մէկ մէկու դէմ յարձակմանց զրոյցներն, գիտելով թէ չարակամութեան ու ոխերմութեան արդիւնք են այդ զրոյցներն, զորս օտար լրագրաց ոմանք կը հրատարակեն այս օրերս ։

— Մշոյ հեռագրատան մէջ նոր պաշտօնեայք աւելցան, հեռագրութիւնն օտար լեզուաւ ալ կատարելու համար ։

— Էտիրնէի նահանգի ողողումներէն վնասեալ կորօտելոց ի նպաստ՝ 1000 լիրայի հանգանակութեան տոմս տպել, և առայժմ 70000 ղրշ ղրկել հրամայած է Օգոստ. Սուլթանն ։

— Եգիպտոսի վարժարանաց մէջ Թուրքերէն լեզուի դասախօսութեան համար մայրաքաղաքէս 4 ուսուցիչք կերթան 25 ական լիրա ամսաթոշակաւ ։

— Այսթէֆանոսի մէջ յոյն կին մը մեռաւ, վառարանէն ցայտած կայծերէ հանդերձները բոցբռնելով և մարմինը տոչորելով ։

— Իզմիրի մէջ, Իտալացի յանձնակատար Թօն-Րուսօ, 28 տարեկան երիտասարդ մը՝ որ 6 ամիս առաջ մեծաւ սիրահարութեամբ ամուսնացած էր 19 տարեկան հրաշագեղ աղջկան մը հետ, անգթաբար չորեքշաբթի գիշեր նախ կինը (եռամսեայ յղի), և ապա ինքզինքն սպաններ է, և այս՝ նախանձելով թէ կինն ուրիշի մը հետ յարաբերութիւն ունի ։

— Թոգատի մէջ բանտարկեալ Նիկսարցի Սիւլէյմանի և որդւոյն, և Պարթինէ անուն յոյն կնոջ մը ներումն շնորհեցաւ ։

— Էրզրումի գաւառական լրագիրն կը ծանուցանէ թէ՝ ի Բասեններ սպանութիւն, աւազակութիւն և աւարառութիւն ընող հռչակաւոր Հէրանցի Օսման, Լօմէր, Արիֆ, Սիւլէյման, Իսմայիլ և Ապտիւլրըզզագ ձերբակալեցան՝ իրենց դարանամուտ եղած տեղը իմացուելով և գիշեր ատեն պաշարուելով, և թէ՝ նոյն ձերբակալութեան ատեն ո՛ և է վնաս չպատահեցաւ ; և ձերբակալեալք դատի ենթարկեցան ։

— Էրզրումի նահանգի Դէրջան գաւառակի Խուզպէրիք գիւղի բնակիչ Ահմէտն վայրագաբար սպաննող, նորա ազգական Էչրէֆն ու Օսմանն հրացանով վիրաւորելով մեռցնող, և Օսմանի տունն հրդեհող և տան մէջ գտնուած երեք կիներն ու տղայքը ծխահեղձ ընող մարդերէն Հիւսէյին, Եուսուֆ, Մէհմէտ, Մուսթաֆա և Տուրսուն՝ մահուան դատապարտեցան Էրզրումի նահանգի վերաքննութեան դատարանէն, կը գրէ Սապահ լրագիրն ։

— Սէլանիկ և շրջակայքն բաւական ձիւն տեղացեր է այս օրերը, և սաստիկ ցուրտ է եղեր ։

— Սիրօզի բնիկներէն Պ. Լօչէրտալեան Ալէքսանդր Ծէմատրինի՝ որ ի Թրիէստ հաստատեալ է, 3000 ֆրանքի արժէքով ճերմակեղէն և 6 մետուկ բուրդ ու բամպակ վերմակ նուիրեր է անկելանոցի համար ։

— Կէլիպօլուի մէջ Եանի Անթօնիօ անուն մարդ մը, չափազանց խմած գինովցած, տունն երթալու ատեն, ինկեր՝ գլխէն վիրաւորուեր և մեռեր է ։

— Մանասթըր նահանգի Գօլոնիա գիւղաքաղաքի մէջ, ջրոյ յորդման պատճառաւ բազմաթիւ տուներ յաւերակ դարձեր են ։

— Կոնէ կըզըլ Ալիգամբօ գիւղաքաղաքի մէջ յոյն կին մը ճրագ ի ձեռին տանը մէկ սենեկէն միւսն երթալու ատեն, երկրորդ սենեկին մէջ ի կախ գտնըուած րէվոլվէրն գետինն ինկեր կրակ առեր, և գնտակներն կնոջ դիպելով՝ եօթնամսեայ տղեկն վիժեր, և ինքն կինն ալ ծանրապէս վիրաւորուելով՝ 5 օր ետքը մեռեր է ։

— Իզմիրէ մսավաճառ մը որդւոյն հետ արջառ գնել կերթայ Թէքէ-Ալան գիւղն. անդ արջառավաճառաց զգացուցած լինելով քովը բաւական դրամ գտնըուիլն, ի վերադարձին՝ արջառավաճառք հետամուտ կը լինին, և Գըզըլ-Կէճէ ըսուած տեղը նոցա հանդիպելով՝ կրակ կընեն. գընտակն մսավաճառին կը դիպի, և թէպէտ չմեռնիր, բայց ինքզինքն մեռեալ կը ձևացնէ՝ գետինը փըռուելով. չարագործք որդւոյն վրայ զէնք կը պարպեն, և խեղճը կիյնայ կը մեռնի. կը կողոպտեն, և ապա կորոնեն հայրն, սակայն չեն գտներ. մսավաճառն յաջողեր է փախչիլ երթալ մերձակայ գիւղն և ծանուցանել դէպքն, և հետն առնըլով քանի մը հոգի՝ դէպքին վայրն վերադառնալ. սակայն ոչ զոք գտեր է անդ խեղճն՝, բայց միայն որդւոյն դիակն, և փոխադրեր է զայն Պուրնապաթ գիւղն ։

Պատուանշան, Աստիճան, Պաշտօն

Պալատի աստիճան՝ կրթական նախարարութեան Մէքթուպճը Սըրրի պէյ ի ։ – Սուլթանիյէ վարժարանի տնօրէն կարգեցաւ Միւլքիյէ վարժարանի տնօրէն Ապտիւլրահման էֆէնտի ։ – Միւլքիյէ վարժարանի տնօրինութիւնը՝ Րէճայի էֆէնտիի ։ – Ատանայի նահանգի Մէքթուպճըն կարգեցաւ՝ Գոնեայի նահանգի Մէքթուպճը Խայրի էֆէնտի ։ – Գոնեայի նահանգի Մէքթուպճը անուանեցաւ՝ Ատանայի Մէքթուպճը Ղալիպ պէյ ։ – Պիլա գաւառի Էզինէ գաւառակի գայմագամութիւնը՝ Լարսէքիի գայմագամ Ատիլ պէյ ի ։ – Լարսէքիի գայմագամութիւնն՝ Էզինէի գայմագամ Րաղըպ պէյ ի ։ – Առաջին աստիճանի Օսմանիյէ՝ Խարբերդի կուսակալ Րէուֆ փաշայի ։ – Երկրորդ աստիճանի Մէճիտիյէ՝ սպարապետութեան դրան առողջապահական բաժնի երկրորդ ճիւղի օգնականներէն գնդապետ Գաբրիէլ պէյ ի Թաշճեան ։ – Չորրորդ աստիճանի Օսմանիյէ՝ գնդապետ Ալէքսանդր պէյ ի Արապեան ։ – Պէրլիներ Թանկպլաթ լրագրի թղթակից (ի Կ. Պոլիս) Պ. Պէրնհարտ Էչթէրնի՝ երրորդ աստիճանի Մէճիտիյէ պատուանշան ։ – Միրիմիրանի (փաշայութիւն) աստիճան՝ Սէլանիկի նահանգի ժանտարմայից հրամանատար Ապտուլլահ փաշայի ։ – Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Պրուսայի շերամաբուծութեան կրթարանի տնօրէն Թորգոմեան Գէորգ էֆէնտիի, եւ Երզնկայի Գուրուչայ գաւառակի գայմագամ Ահմէտ Համտի պէյ ի ։ – Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Փրէնկեան Մարուգէ էֆէնտիի, կառավարութեան վերաբերեալ գործոց մէջ բարւոք ծառայութիւնը տեսնուելուն համար ։ – Սալիսէի աստիճան՝ Տիարպէքիրի Հայ երեւելիներէն եւ քաղաքապետական ժողովոյ նախորդ անդամներէն Խաչադեան Մաթոս էֆէնտիի եւ Պէյրութի Թղթատարութեան տնօրէն Ճօրճի էֆէնտիի ։ – Րապիայի աստիճան՝ Թօգատի վարչական ժողովոյ նախորդ անդամներէն Պօղոս, եւ Քեանղըրըի թաղապետական դեղագործ Մարգար էֆէնտիներու ։ – Երկրորդ աստիճանի Մէճիտիյէ՝ թղթատարութեան եւ հեռագրութեան վերատեսչի օգնական Գրօլ էֆէնտիի ։ – Երկրորդ աստիճանի Շէֆգաթ պատուանշան՝ սպարապետութեան դրան վաճառականներէն Սիմեոնաքի էֆէնտիի ամուսին տիկնոջ ։ – Արուեստից շքադրամ՝ Ղազարոսեան Բարսեղ, Ղազարոսեան Մելիտոս Բարսեղ եւ Ղազարոսեան Լեւոն Բարսեղ էֆէնտիներու ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

= Չինաց Թինկ ծովակալն՝ նաւատորմիղն ճաբոնցւոց յանձնելէ ետքը՝ ինքզինքն սպաններ է ։

= Չինաց կառավարութեան կողմանէ արտաքոյ կարգի դեսպանութիւն մը հասեր է ի Պետըրպուրկ ։

= Ռուսիայէ հրէից յԱմերիկա գաղթելն կը շարունակուի. Օտէսայէ հեռագրեալ է թէ ձմերային խստութիւնն մեղմանալուն պէս 3000 հրեայք ալ ճանբայ պիտի ելնեն ։

= Իտալիոյ մէջ այս օրերս ոչ նուազ ուժգնութեամբ երկրաշարժներ կը պատահին. Ի Բալմէրօ ժողովուրդն վախցեր, և բնակարանները թողլով փախեր են. Տանց ու կրպակաց բազմագոյնք անբնակելի եղեր են. Ի Սանթա Աննա 3 մեծ բնակարանք փլեր են ։

= Ի Պուլղարիա խումբ մը ըսպայք պաշտօնազուրկ եղեր են, զորս հասարակ աստիճանէ բարձրացուցեր է նախորդ նախարարապետն՝ որպէս զի իրեն գործիք ըլլան ։

= Ի Գերմանիա, ուր երեսփոխանական պաշտօնն ձրի է մինչև ցարդ, խորհրդարանն ընդուներ է երեսփոխանաց թոշակ վճարելու սկզբունքն, և կառավարութեան յանձներ է՝ ծրագիր մը մատուցանել ։

= Իտալիոյ մէջ շատ տեղ գործաւորք և գիւղացիք մեծ նեղութեան մէջ կը գտնուին. Տեսնուեր են մայրաքաղաքին մերձակայ գիւղօրէից մէջ սովալլուկ ընտանիքներ, և դիակներ դիեցիկ մանկանց, որ մեռեր են առ ի չգոյէ կաթի ։

= Լոնտոնէ կը հեռագրեն թէ՝ նախարարք երեքշաբթի յարտաքոյ կարգի նիստ հրաւիրուեր են ։

= Կըսուի թէ՝ Ռուսիոյ նոր այրի կայսրուհին ի մօտոյ Նիկօլա Բ. կայսեր եղբայր կամ քոյր մը պիտի ծնի ։

= Անցեալներն ընկղմեալ Էլպա շոգենաւէն միակ ազատեալ Պէօքէր անուն կին մը՝ Անգլիոյ թագուհիէն հրաւիրուեր, և աղետալի արկածը նկարագրեր է ի ներկայութեան Գերմանիոյ կայսեր մօր. կինն երբ իւր բնակարանը վերադարձեր է, թագուհւոյն դստեր կողմանէ նամակ մը և շատ գեղեցիկ մատանի մը ընդուներ է ի յիշատակ ։

= Սպանիոյ պատանի արքայն ցուրտ առեր և հիւանդացեր է ։

= Հռոմայ և նահանգաց մէջ տարօրինակ ցուրտ կայ. Աղբիւրք սառեր են ։

= Ի Չինաստան, չինացի զօրապետ Սա Հօ Բէի այրին՝ որուն կայսրն ազնուականութեան տիտղոս և մեծ գումար մը տուաւ ի վարձ ամուսնոյն ծառայութեանցն, 3000 կին ժողվեր է, զինելու՝ կրթելու և նոցա գլուխն անցնելով՝ ճաբոնաց դէմ պատերազմելու համար. Անցեալ ժամանակաց մէջ արդարև ճաբոնք յաղթուեր են չինական Ամազոնաց բանակէ մը ։

= Գերմանիոյ կայսրն ու Անգլիոյ թագուհին՝ յառաջիկայ գարնան պիտի այցելեն Իտալիոյ թագաւորին ի Հռոմ, ուր արդէն պատրաստութիւնք սկսած են ։

= Գաղղիոյ վախճանեալ մարաջախտ Գանրոպէրի որդին՝ ի մենամարտ հրաւիրեց երեսփոխան Հիւպարն, սրտմտելով՝ խորհրդարանին մէջ հօրը դէմ նորա ըրած կծու քննադատութեանց վերայ, որք հօրը անունն ու յիշատակը աղարտելու երևոյթ ունէին. Երեսփոխանն ընդունեց մենամարտի հրաւէրն, և լրագրի մը մէջ կրկնեց խորհրդարանին մէջ ըսածներն = Գանրոպէրի որդին տեղակալ է և պաշտօն ունի բանակին մէջ. Մենամարտին մէջ վիրաւորեց ասոխն ։

= Իտալական տորմիղ մը, 7 նաւերէ բաղկացեալ, ի մօտոյ Անգլիոյ ջուրերն պիտի երթայ ի փոխադարձ այցելութիւն անգղիական նաւատորմղին ։

= Ճաբոնաց յաղթութիւնն գրեթէ կատարեալ է. Ճաբոն զօրքն գրաւած է Չինաստանի կարևոր դիրքերն ու քաղաքներն, և թերևս այժմ մնած է չինական մայրաքաղաքն Բէքին, ուր մեծ տագնապ կը տիրէ. Չինական կարևոր մարտանաւք ճաբոնաց ձեռքը կը գտնուին, ինչպէս նաև բիւրաւոր չինական զինուորք ի գերութիւն վարուած են. Չինաստանի վեհապետն կը յայտարարէ թէ այս չարաչար անկման ու պարտութեան պատճառ են անարժան ու ապիկար պաշտօնեայք, որ շրջապատած էին զինքն և բուն վիճակն իրմէ կը ծածկէին ։

= Աւստրիոյ Ֆրանսուա Յօզէֆ կայսեր հօրեղբայր վախճանեալ Արշիդուքս Շարլի որդին՝ Արշիդուքս Ալպէր Ֆրէտէրիգ՝ որ ժամանակէ մը հետէ հիւանդ էր, մեռաւ երեքշաբթի. 1817ին Ապրիլի 3ին ծնած էր. 1844ին ամուսնացեալ էր Պավիէրայի վախճանեալ Լուի թագաւորի դուստր Հիլտըկատ Արշիդքսուհւոյն հետ. Աւստրիոյ կայսրն՝ մահուան գոյժն լսելուն պէս, Գաղղիայէ ի Վիէննա վերադարձաւ. Գերմանիոյ և Ռուսիոյ կայսերք ու կայսրուհիք և Իտալիոյ թագաւորն ու թագուհին և այլ վեհապետք ցաւակցութեան հեռագրեր փութացուցին. Երկրին խորհրդարանք փակեցան, և որոշեցին որ նախագահք ցաւակցութիւն յայտնեն ի դիմաց խորհրդարանաց. Վախճանեալն իւր օրհասական վիճակին մէջ խնդրեր է որ իւր դագաղին համար պսակներ ու ծաղկեփունջեր չղրկել ուզողներն՝ նոյն փոխարէն, բարեպաշտական հաստատութեանց համար նուէրներ ընեն. Հանգուցեալն՝ Ռուսիոյ բանակին մէջ գնդին պատուակալ պետն ըլլալուն համար՝ նոյն գընդին կողմանէ յատուկ պատգամաւորութիւն մը ներկայ պիտի գտնուի յուղարկաւորութեան հանդիսին ։

= Վիէննայէ կը հեռագրուի թէ բազում դրամատանց գողութեանց հեղինակ աւազակապետն ձերբակալեալ է. Աւազակաց ընկերութիւն մը 18 ամսոյ մէջ կողոպտած էր 3 դրամատուն ի Վիէննա, 4 ի Բէշթա, 3 ի Փրակա, 2 ի Կրաց, նաև 2 ի Թրիէստ և 1 ի Պուքրէշ. ընդ ամենայն՝ 15. ամիսը մէկ դրամատուն գրեթէ. Կը կարծուի թէ նոյն խումբ մասնակցած է նաև Միւնիխի, Աշտութկարդի և Նիւրէմպէրկի մէջ վերջերս տեղի ունեցած նմանօրինակ գողութեանց. Խմբապետը, Տիմիդրի Բաքաքոդա, Վիէննայի լաւագոյն ընկերութեանց մէջ կ'ապրէր և մինչև իսկ հարուստ վաճառականի մը աղջկան հետ ամուսնանալու վրայ էր. բայց նշանախօսութեան առաջին օրն հեռագրով Փէշթա կանչուեցաւ և ձերբակալեցաւ. Կը կարծուի թէ մատնուած էր սենեկապանուհիի մը կողմէ, զոր արհամարհած էր. Աղջիկն ո՛ և է կերպիւ տեղեկացեր էր անոր գաղտնեաց, և պայուսակի մը մէջ գտեր էր աւազակաց ամբողջ գործիքն, որով կը բանան դրամարկղներ. Բաքաքոդա 27 տարեկան է, և կը խօսի շատ լեզուներ. գեղատեսիլ երիտասարդ մ'է. քաղաքավար ձևերն ամենուն համակրանքը կը շահէին, և իւր ճոխապէս կահաւորուած դահլիճներ և սրահներ լի էին գեղեցիկ սեռի յիշատակներով. բուն անունն է Բերիքլէս Աֆէնտաքի, եգիպտացի յոյն, ծնեալ յԱղեքսանդրիա ։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

××× Գեղեցիկ խօսքեր

Հարստութիւնը կընծայէ մեզ միջոց, որով մեք թէ՝ մեր կեանքը, մեր մարմնոյ առողջութիւնը և մտաց ազնուացումն կը զարգացընեմք, և թէ՝ մեր նմանեաց մէջ երանութիւնն ու խնդութիւնն կառաւելումք ։

— Այն անձն՝ որ կը փորձուի մեղաց մէջ իյնալ, կը ցուցնէ թէ ինքն մարդ մ'է. և ա՛յն անձն՝ որ ի սրտէ կը ցաւի իւր մեղաց համար և դառնապէս կուլայ ու կարտասուէ, ցոյց կուտայ թէ սուրբ մ'է. իսկ ա՛յն որ անպատկառ կը պարծի իւր մեղաց վերայ, կը ցուցնէ թէ գեհենի որդի մ'է ։

— Ընչաքաղցութիւնը կենաց թոյնն է, որ գեղեցկագոյն գաղափարաց մէջ կը սպրդի և կ'ապականէ զայնս ։

— Երկրային կենաց մէջ ոչինչ կարէ հաւասարիլ ընտանեկան երջանկութեան. Նա՝ որոյ սիրտն ու հոգին ազնիւ կնոջ մը մէջ, յուսալի զաւակաց և ընտիր մատենի մէջ կատարեալ գոհացումն և անձնական հաճոյք չեն գտներ, նա՛ յաւիտեան պիտի խնդրէ առանց ստանալու, և ձեռներն դէպ ամպերէն պատկերներ պիտի տարածէ, մինչև որ մահը գայ գտնէ զինքը ։

— Եթէ յուսոյ կառաց վերայ հեծեալ կ'ընթանաս, գիտցի՛ր որ կառաց կողմերէն երկու ընթացողներ ալ կան – աղքատութիւն և ամօթ ։

— Տիեզերքն՝ Աստուծոյ հրաշալի երկոց չքնաղ հաւաքածոյն, կամ այլով բանիւ՝ Նորա վեհ մըտաց վսեմ բանաստեղծութիւնն է։

— Լեր թշուառին մխիթար, վշտացելոյն՝ սփոփանք, կարօտելոյն՝ բաշխող, անկելոյն՝ կանգնող, որբին՝ հայր, կոյրին՝ աչք, կաղին՝ ոտք, և հաւատա՛ թէ «գաւաթ մը պաղ ջուր» անտես չընող մեծ Բարերարն լիուլի հատուցանել պատրաստ է, երբ վարձատրութեան անհրաժեշտ պէտք ունիս։

— Տիեզերաց անպարագրելի Արարչին անհուն մտաց արդիւնքն եղող բոլոր գործերն ըստ ամենայնի հասկնալ ուզող հունաւոր միտքը՝ լայնածաւալ և անյատակ ովկիան մը փոքրիկ գաւաթի մը մէջ ամփոփել ուզողին կը նմանի։

— Բարութեանց գերագոյնն է ուսուցանել մարդուն ա՛յն մեծահրաշ աղբիւրն, յորմէ սերեալ է ամենայն ինչ։

— Զախորդութիւնք լաւագոյն փորձաքարեր են՝ ճշմարիտ բարեկամները կեղծ բարեկամներէ որոշելու։ Մոգական զօրութիւն մը ունին, որով բարեկամական ժամացոյցի բուն ցուցանակին կը դպչին, դիմակը վար կառնուի և բարեկամութիւնը կը խզի։

— Մայրական սէրը՝ Աստուծոյ սուրբ կրակն, և սիրտը՝ Հորեբի մշտավառ և անսպառ մորենին է։

— Յաւիտենականութիւնն՝ Աստուծոյ կեանքն է։

— Կինն ստեղծուած է իբրև սիրելի ընկերուհի առն։ Երբ կինն հնազանդի բնութեան, արժանաւորապէս կը ծառայէ երկնից։

— Ոչ ոք կրնայ գանգատիլ իւր դժնդակ վիճակէն, վասն զի ինքն է որ կը կազմէ իւր ճակատագիրն։

— Ծուլութիւնը պատեան մ'է, որով ծածկուած է աղքատութիւնը։

— Խորհիլ ու գործել, գործել ու խորհիլ՝ յղումն է իմաստութեան։

— Մարդ կրնայ սպասել բաղդին, բայց պէտք չէ ապաւինիլ անոր։

— Քրիստոսի անճառելի և աննկարագրելի սէրն, որ բարձրագոյն է քան զբարձունս երկնից՝ քրիստոնէի սրտի արժանաւորագոյն գանձակն է, և սիրաղերձուն սիրտը՝ սիրոյ մայրաքաղաքին, երկնից հնաշխարհիկ մանրանկարն է։

— Ճշմարտութիւնն՝ անմահ դիւցազն մի է Արգոսի աչերով. իսկ ստութիւնն՝ աչազուրկ և միոտանի հրէշ մ'է միշտ մերձ ի մահ, Միոյն հայրն Աստուած է, միւսին՝ սատանն։ Տ. Գ. Փ.

×××Բարեկրթութիւնը ընտանեկան յարկին ներքեւ։ - Մարդասիրութիւնը վեհ և նուիրական պարտաւորութեան մը շաւիղը գըծած է մեր առջև, և մեք պարտաւոր եմք հզօր և հաստատուն քայլերով ընթանալ մինչև դէպ այն։ Այդ պարտքն է ա՛յն բարեկիրթ ընթացքը զոր առ ծնողս ունենալ պարտիմք. զի այն օրէն՝ յորում երկինք կեանք բաշխեց մեզ, պարտաւորեց զմեզ՝ յարգել ու սիրել մեր կենաց հեղինակները։ Բարեկրթութիւնը կը պահանջէ մենէ՝ արհամարհանաց ակնարկ մ'իսկ չձգել ծնողաց արտաքին պարզ ձևին, չքաւորութեան վերայ, վասնզի այդ վեհ հոգիք՝ վսեմ են իրենց աղքատութեան մէջ։ Նոր օրինաց հիմնադիրն իսկ գործով ցոյց տուաւ մարդկութեան՝ թէ ամէն զաւակ ո՛ր աստիճանի և ո՛ր վիճակի մէջ ալ ըլլայ, պարտի խոնարհիլ ծնողական վսեմութեան առջև. բայց ցաւալի է արդարև՝ որ իբրև զարգացեալ և ուսեալ համարուած որդւոց բազումք պէտք եղած յարգանքն ու պատիւը կը զլանան իրենց ծնողաց։ Բարեկրթութեան պակասութեան արդիւնք է այս։ Այցելես բարեկամիդ և մտերմական խօսակցութեան ժամանակ կը լսես զաւկի մը թոթոուն և հմայիչ բառերն՝ որ կուղղուին ծնողացն, և դու միամտօրէն կը խաբուիս՝ յափշտակուելով այդ շողշողուն փայփայմանց առջև։ Սակայն երբ միայ.ք բարով ըսելով տնէն դուրս կելնես, մայրի՛կս, պաշտելի՛ս ըսող զաւակն ամենափոքրիկ բանի մը համար սրտմտելով՝ նախատանօք և արհամարհանօք համեմուած բառերու տարափ մը կը տեղացնէ խեղճին գլխուն։ Շա՛տ լաւ ըսած է բարոյախօսը թէ՝ կրնաս գիտուն և հանճարեղ ըլլալ, բայց ո՛չ ազնիւ։ = Անկեղծ քաղաքավարներն՝ որոց նողկանք կազդէ այդպիսեաց անպատուաբեր ընթացքն, անշուշտ մեծ ցաւով կը տեսնեն որ՝ այդ իմաստակներն ազնուութեան հովեր առած, կեղծութեան դիմակով կուզեն խաբել զայլս։ Ուրեմն հասարակութիւնն ի՛նչպէս հաւատք ընծայէ անոնց բարեկամութեան՝ երբ դեռ նոքա իրենց որդիական պարտաւորութիւնը կատարել չեն գիտեր. ի՞նչպէս ուրիշներ հաւատան անոնց փայլուն չինծու խօսքերուն՝ երբ այդպիսիք ծնողաց վսեմութիւնն ըմբռնած չըլլալով՝ բրտերախ և թմձրաբարոյ են առ այնս։ Վերջապէս, ի՞նչպէս մարդ երաշխաւորէ անոնց՝ երբ կը տեսնէ որ, նոքա ապերախտ են նոյն իսկ առ այնս, որոց պարտին իրենց կեանքն։ = Արժանեաց տէր ծնողները սիրել ու յարգել՝ հեշտ ու դիւրին է. բայց առաքինութեանց ամենէն վսեմն՝ անարժանին ալ միւնոյն պատիւն ընծայելն է։ Պարտիմք մեր անձնական շահերէն շա՛տ բարձր բռնել անոնց պատիւն ու արժանիքը։ Անկեղծօրէն համամիտ ըլլանք անոնց ճաշակաց և հաճոյից, զգայուն ըլլանք անոնց վշտաց հանդէպ և մխիթարենք։ Ի՞նչ սրտաճմլիկ տեսարան տեսած եմ զաւակներ՝ որ իրենց գորովագութ մօր ցաւոց և մահուան անկողնոյն շուրջն հաւաքուած անլուր և անհանդուրժելի նախատինք և արհամարհանք տեղացած են, և այս ալ բաւական չհամարելով՝ յարձակած են այդ դժբախտ մօր վրայ և ապտակով մը զայն գետին տապալած են. և գիտէ՞ք՝ ա՛յնպիսի ծնողք մը՝ որ ամբողջ կեանքը զոհած է անոնց համար, սիրտ ու հոգի մաշեցուցած է զանոնք կրթելու ու դաստիարակելու, և հուսկ ուրեմըն, իբր վերջին բաժին իւր անփոխարինելի զոհողութեանց՝ ծեծ մ'ալ կուտէ և այնպէս գերեզման կը մտնէ։ Ո՛հ, ի՛նչ հակամարդկային վարմունք, ի՛նչ սիրտ և ի՛նչ զգացումն. զաւակ մը՝ ո՛չ թէ այսպիսի ծայրագոյն ապերախտութեան մէջ գտնուելու, այլ խօսակցութեան մէջ իսկ քաղաքավարութեան ամենէն նրբին ձևերը գործածելու է։ Ամօթ և նախատինք անոնց՝ որ միայն օտարին առջև կը յարգեն ու կը սիրեն իրենց ծնողքն, առ ի ցոյց։ = Ծընողք ալ պարտաւորութիւններ ունին զաւակաց հետ վայելչութեամբ շարժելու. առաջին պայմանն է երբեք անոնց դէշ օրինակ չտալ ո՛չ խօսքով և ո՛չ գործով։ Տղայութեան առաջին տպաւորութիւնները ժամանակի հոսանքին մէջ չեն կորսուիր բնաւ, որովհետև անոր մատաղ մտաց մէջ ա՛յնպէս խորապէս կը քանդակուին որ մահն միայն կրնայ ջնջել զայնս։ Տղայ մը ականատես ըլլալու չէ այն բանավէճերուն՝ որ կը ծագին հօրն և մօր մէջ, ինչպէս նաև անոնց պայքարներուն։ Ցաւալի է արդարև որ՝ բազմաց ընտանեկան յարկը, փոխանակ եդեմական դրախտի նկարագիրն ունենալու և փոխանակ սրբագոյն սիրոյ քաղցր զեփիւռը շնչելու՝ ատելութեան խորշակն կը փչէ։ Ծնողք պարտին՝ առանց ո՛րևէ խտրութեան սիրել իրենց զաւակներն. զի երբ տեսնէ զաւակ մը՝ որ ծնողքն իրենց պարտաւորութեանց սահմանէն շեղելով՝ մին քան զմիւսն կը յարգեն ու կը մեծարեն, անշուշտ նախանձը իւր թունաւոր սերմերը կը թափէ անոր դեռաբողբոջ սրտին մէջ։ Ծընողաց պարտ է ըլլալ ազնիւ և դիւրահամբոյր։ Երբ կուզեն որդւոց ծանուցանել իրենց գործած պակասութիւնն, պարտին շատ քաղցրութեամբ խրատել և չթողուլ որ զեղծանին։ Ծնողք պարտին զգուշանալ ա՛յն անասնական վայրագութենէ որ շատեր ի գործ կը դնեն խեղճ անմեղներուն վերայ. իբր թէ զանոնք տղայ հասակէն պատկառ կեցնել իրենց առջև։ Ինչպէս դաստիարակ մ'աշակերտաց սրտին և մտաց վերայ տիրապետելու համար, ջանալու է անոնց սէրը գրաւել. այսպէս ծնողք՝ որ իրենց որդւոց առաջին դաստիարակներն են, կրնան աւելի ազդու ըլլալ զաւակաց վերայ, ազնիւ ու ներողամիտ ոգւով՝ քան թէ բռնութեամբ, որ հակառակ է ծնողական սիրոյ ու պարտաւորութեանց։ Շա՛տ ներողամիտ մի՛ գտնուիք ձեր զաւակաց համար, և նոցա ամենափոքրիկ պակասութեանց անգամ աչք մի՛ գոցէք, վասն զի աննշան պակասութիւն մը կրնայ նախակարապետն ըլլալ ապագայ մեծամեծ չարեաց, և ձեր յոյսերըն՝ որ ունէիք ձեր որդւոց վերայ, յօդս ցնդել, որով՝ ձեր բոլոր աշխատութեան և ջանից վարձատրութեան դափնին՝ հասարակութեան նախատինքներով հիւսուած կը գտնէք ձեր քըրտնաթոր ճակատուց վերայ։ Մայրե՛ր, ձեր մանկանց անմեղ շուրթները ճշմարտութեան կաթով դիեցուցէք. ի տղայ տիոց վարժեցուցէք սիրել ի՛նչ որ արդար է և ճշմարիտ, և մերժել՝ ի՛նչ որ կեղծ է ու անպատուաբեր։ Վերջապէս ջանացէք միշտ ի բարին կրթել անոնց մատաղ հոգին ու սիրտը. խրատեցէք և յորդորեցէք որ արատաւոր ընկերութեանց մէջ չըմտնեն, որոց վախճանն է անկումն չարաչար։ Մ. Ա.

×××Զուարճալիք

✕ Զանգակի տեղ՝ ատրճանակ։ - Իրլանտացի պաշտօնակալ մը հասարակաց պանդոկի մը մէջ մի քանի օր բնակելու համար խուց մը վարձեց։ Սա՝ տան ծառաները կանչելու համար որոշուած փոքրիկ զանգակը յաճախ կը զարնէր. անգամ մը՝ մին, ուրիշ անգամ՝ միւսը. ա՛յնպէս որ խեղճերը՝ քառորդ ժամ մ'իսկ հանգիստ չէին կրնար մնալ. պարտաւորուած էին անդադար սանդուղքներէն ելնել իջնել՝ նորա հրամանն կատարելու համար։ Ուստի ձանձրացած՝ այն պանդոկին ծառայութենէն հրաժարեցան։ Վերջապէս, պանդոկապետին ալ համբերութիւնն սպառելով, գնաց պաշտօնակալին ըսաւ որ այլ ևս մեկնի. բայց նա սոյն առաջարկութեան պատճառն իմանալէ ետքը խոստացաւ որ յետ այնորիկ ամենևին զանգակն չհնչեցնէ։ Հազիւ ժամ մ'անցած էր, ահա նոյն պաշտօնակալին խցէն ատրճանակի երկու ձայներ լսելի եղան։ Ներկայք ի պանդոկի, սարսափահար փութացին, և սոսկալի անձնասպանութիւն մը համարելով դուռը կոտրեցին և ներս խուժեցին։ Երբ խուցը մտան, պաշտօնակալը, հանդարտ աթոռին վերայ բազմած՝ ըսաւ. «գահուէ կուզեմ։» Պանդոկապետը՝ բարկութենէն կրակ կտրած՝ «Ասո՞ր համար ատրճանակները պայթեցուցիր» հարցուց։ - Որովհետև, պատասխանեց պաշտօնակալն, միշտ հանդարտութիւնը չխորտակելով, դուք զանգակն ինձ արգիլեցիք, ես ալ պարտաւորեցայ նոյնին պաշտօնը կատարող ուրիշ միջոց մը գործածել։»

✕ Լեզուիս վերայ է։ - Ժողովրդապետ մը իւր մէկ բարեկամին հետ կընթրէր։ Ընթրեաց ատեն ճանբորդ վանական մը, գիշերն իւր քով անցընելու համար կու գայ։ Անմիջապէս նա ալ ի սեղան կը հրաւիրուի։ Ժողովրդապետը կը հարցնէ. «Եղբա՛յր, այսպէս ուշ ուսկի՞ց կու գաս։» - «Ասկից երկու ժամ հեռի գիւղէ մը, կը կը պատասխանէ. անունը... լեզուիս վերայ է, բայց չեմ կրնար արտասանել։» - Ուրեմն, լեզուդ դուրս երկընցո՛ւր, նայիմ, կընդմիջէ անմիջապէս գլխացինը, գուցէ եկեղեցւոյն զանգակատան ձևէն կրնամ ճանաչել թէ ո՛ր գիւղն է։»

ՆՈՐԱՎԷՊ - Աղջկան մը յիշատակարանը. - Գրեց Տոքթոր Կ. Յ. Փաշաեան. - Տպագրութիւն Նշան Կ. Պէրպէրեան. - Գինն է 5 ղրուշ։

ՎԱՇԽԱՌՈՒԻՆ ԱՂՋԻԿԸ
ՍԻՐԱՎԷՊ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ ՔԱՂՈՒԱԾ
Գրեց Մկրտիչ Թիւթիւնճեան

Մեծադիր և 139 էջերէ բաղկացեալ սոյն հետաքրքրաշարժ վիպասանութիւնն, որ վաշխառութեան արարքները կը պատկերացնէ, արժանի է ամէն դասու ազգայնոց ընթերցման. - Գինըն է 5 ղրշ. և կը վաճառուի ամէն հայ գրավաճառաց քով։

Միջին ընթացք Թուաբանութեան, մտաւոր և գրաւոր. Գ և Դ տարի. Գինն է 5 ղրշ.

ՄՈՒԹԵՄՄԷԼ
ՍԱԼՆԱՄԷ
1895

Հայ տառերով ու Թուրք լեզուաւ գրուած է. Բաւական կարևոր տեղեկութիւններ կը պարունակէ, ինչպէս նաև Կ. Պոլսոյ բոլոր պանդոկներուն ու կառավարական պաշտօնատանց տեղերն, ևլն. Գինն է 2 ղրշ. Կեդրոնատեղին է Մ. Փափազեան գրատուն, Չիւմպիւլլիւ խանի մէջ թիւ 21։

Առաջնորդ փրկութեան. Գրեց Տ. Գաբրիէլ Քահանայ Տ. Յարութիւնեան Կիւրլեյի. Գինն է 5 ղրշ.

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՄԻՀՐԱՆ Յ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
(Կեդրոն Գաւառաշեան գրոց)
Կ. ՊՈԼԻՍ
Զագմագճըլար, Չիւմպիւլլիւ խան,
Թիւ 21

Սոյն գրատան մէջ կը վաճառուին ամէն տեսակ դպրոցական դասագրքեր Հայերէն, Տաճկերէն եւ Գաղղիերէն, զեղչեալ գներով եւ ամենադիւրացուցիչ պայմաններով։ Գրատունս իւրեն կէտ նպատակի ընտրած է ամէն ժամանակ ճշդապահութիւնն, աժանութիւնն եւ արագութիւնն։ Ուստի ամէն անոնք որ կը փափաքին ասոնց խաբուելու եւ զեղչեալ գիներով գիրք գնել, պէտք է ուղղակի դիմեն առ մեզ։ Գրատանս մէջ կը շինուին եւ կը վաճառուին նաեւ ամէն տեսակ վաճառականական եւ գեղագործի յատուկ տետրակներ հաստատուն եւ ընտիր կազմով, մեծաքանակ եւ թէ՛ փոքրաքանակ, խիստ դիւրամատչելի գիներով։

PILULES HOLLOWAY
ԴԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈԼԼՈՈՒԷԻ

Լեարդի, ստամոքսի և աղիքներու ամէն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, և ամէն ջղային տկարութեան, ուժաթափութեան և տխրութեան համար. կը ջնջէ և անհետ կընէ ամէն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը։ Սըրտի և երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մը ունի. արիւնը մաքրելով՝ նորա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ և գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ։ Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ սրտախառնութիւն, կծուութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ ցաւած կազեր, գլխի ցաւեր կվանէ, մարսողութիւնը կչափաւորէ, և մարմինը մաքրելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ ուժեղ և բնական դիրքը կըզգենու։

ONCUENT HOLLOWAY
ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒԼԼՈՈՒԷԻ

Մորթային հիւանդութիւն և վէրք բուժելու մասին ունեցած պալսամական յատկութեանցը չհաւասարիր ըլնալ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (շիրփենջէ), սրունից և ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կլլաւանան. օգտակար է նաև հարբուխի, հազի, սրտի բաբախման, մանաւանդ յօդացաւ (եկլ) ըսուած հիւանդութեան. Իւր կազդուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբը խուլ (սըքաճա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ի՛նչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը դիմադրաւէ։

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամէն դեղավաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պաղչէ-գաբու Թաշ-խանի կողմերը Գ. Գասպարեանի դեղարանը, թիւ 7, կը ծախուի։

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հեղինակն տոքթոր Հոլլոուէ, ի Լոնտոն Օքսֆորտ փողոց թիւ 533.

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ
Հ. Ծ. ԱՂԱՃԱՆԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ՓՈՂԷՐԵԱՆ
Կ. Պոլիս Չիւմպիւլլիւ-խան Թ. 18-19